

Meester, u lijkt wel een monnik!

Verhalen over 44 jaar onderwijs

Meester, u lijkt wel een monnik!

Verhalen over 44 jaar onderwijs

Ruud Baars

COLOFON

© Ruud Baars / bravenewbooks.nl / 2015

Meester, u lijkt wel een monnik!

ISBN: 9789402134827

Omslag: Norma Stroo

Niets uit deze uitgave mag worden gekopieerd, vermenigvuldigd in welke vorm dan ook, inclusief digitale opnamen, fotografische vermenigvuldiging of aanbieding op Internet, zonder toestemming van de auteur.

De middelmatige leraar vertelt. De goede leraar verklaart. De betere leraar toont aan. De ware leraar inspireert.

William Arthur Ward
Amerikaans schrijver, 1921-1994

Inhoud

Voorwoord.....	9
ZMLK	11
Sinterklaas	16
Mijn eerste klas op de basisschool	20
Verdriet.....	31
Brand	37
Inspecteur op bezoek	42
Vernieuwing.....	49
Emma	54
Schooltuin	62
Hoofdluis.....	69
Fusie - 1.....	73
Fusie - 2.....	81
Jubileum.....	86
Probleemgezinnen	91
Bas	99
Ouders in de school	106
De Hempont.....	115
Terschelling, kamp Hee 6.....	120
Meester, u lijkt wel een monnik	128
Re-integratie, wat nu?	133
De opa van Jesse	138
Audiovisuele vorming	142
Integratieweekend.....	147
Zwarte school	153
Simon deed nooit mee.....	158
Derya en haar spreekbeurt	161
De stoppen sloegen door.....	166
Inspireren.....	175
Nawoord	176

Voorwoord

Na 44 jaar werken in het onderwijs, is het doek gevallen. De meester gaat met pensioen.

Als kind wilde ik kok worden, of banketbakker. Mijn oom was bakker en al die taartjes, dat leek me wel wat. Ik zat als kind op een verschrikkelijke lagere school waar lijfstraffen en scheldpartijen aan de orde van de dag waren. Ik ging altijd met tegenzin naar school. Ik was bang van de leerkrachten. De juf van de derde kwam op huisbezoek om te klagen over mijn gedrag. Ik begreep er niets van. De meester van de vierde rookte de hele dag sigaren in de klas en trok keihard aan mijn oren als ik me niet kon gedragen. Het schoolhoofd was een boeman die de kinderen een keiharde schop onder hun kont gaf als iets hem niet zinde. Ik heb heel wat moeten doorstaan op die school.

Ik zou écht nooit bedenken om in het onderwijs te gaan werken. Ik voerde zelf geen steek uit op de lagere school. Ik maakte een goede test, maar ik werd van de extra les voor het toelatingsexamen verwijderd omdat ik mijn huiswerk niet deed en daarom mocht ik niet naar de HBS.

Ik ging naar de Uloschool, dat bleek een verademing, wat een leuke school was dat! Ik had Franse les van mijnheer van Arkel, het hoofd van de school. Wat een aardige man! “Jij moet helemaal geen banketbakker orden, jij moet naar de kweekschool gaan. Jij bent een

schoolmeester,” zei hij meerdere malen tegen mij tot mijn grote verbazing. Maar langzamerhand raakte ik overtuigd. Natuurlijk! Ik zou wel eens laten zien dat onderwijs ook anders kon zijn. Anders als op die vreselijke school in Zaandijk waar ik niet eens mee mocht doen met de eindmusical omdat ik niet goed genoeg kon zingen, waar straf de boventoon voerde en waar ik me nooit veilig heb gevoeld. Ik zou het heel anders gaan doen, dat wist ik toen al! Na mijn examen ging ik naar de kweekschool in Alkmaar en haalde daar in 1971 mijn diploma met hoofdkte. Ik ging meteen aan het werk. En nu, 44 jaar later, kijk ik terug. Ik heb het in elk geval heel anders gedaan!

Ik schreef over deze jaren een aantal verhalen. Ik had geen dagboek, het is een bloemlezing van herinneringen over van alles en nog wat. De verhalen staan niet in chronologische volgorde en ze berusten allemaal op mijn waarheid. Sommige mensen heb ik een andere naam gegeven. De titel van het boek, ‘Meester, u lijkt wel een monnik!’, werd mij geschonken door een leerling.

Het roerige onderwijswereldje vertoonde weinig overeenkomst met de serene rust van het klooster. In de afgelopen 44 jaren heb ik getracht om mijn leerlingen iets bij te brengen. Maar het meeste heb ik er zélf van geleerd!

Ruud Baars

ZMLK

Na het behalen van mijn diploma in 1971 werkte ik enkele maanden op een ZMLK school, een school voor zeer moeilijk lerende kinderen.

Ik was bekend met deze school omdat ik in het laatste jaar van mijn opleiding daar met veel plezier een stage had gedaan, de leerlingen spraken mij aan.

Ik nam de groep oudste leerlingen over van het hoofd der school die overspannen thuis zat. Wat ik in die klas moest doen, was een beetje onduidelijk. Niemand wist het eigenlijk. Er waren nog drie andere klassen met allemaal vrouwelijke collega's. Ook waren er twee onderwijsassistentes.

In mijn klas zaten tien leerlingen van 12 tot 18 jaar. Allemaal leuke kinderen. Er was nergens beschreven wat ze konden of moesten doen. Er was geen klassenadministratie of vorderingenlijst.

De leerlingen gingen twee keer per week naar de gymzaal en één keer naar het zwembad. Dan had ik een paar vrije uurtjes. Een taak had ik niet in die uren.

Er was geen groepsplan of rooster waar ik me aan moest houden. Alleen de begin- en eindtijden van de dag stonden vast. Er waren wel werkjes die de leerlingen konden doen: spelletjes, letters, woorden en kleine teksten overschrijven. Ook waren er allerlei bakken met losse bladen waarop heel veel sommen stonden. Een systeem zat er niet in, of ik kon het niet

ontdekken. Niemand van de collega's wist er iets van. Er waren cassettebandjes met muziek om naar te luisteren en er waren muziekinstrumentjes. O ja, en als er iemand even niets te doen had, dan konden ze een kokosmat vlechten. Er stonden twee vlechtramen in de klas. Iedereen bleek hierin zeer handig te zijn. Dat hadden ze vast heel vaak gedaan.

Omdat ik specialisatie handvaardigheid had gedaan tijdens mijn opleiding, bedacht ik een heleboel creatieve lessen en handvaardigheidslessen. Er was gelukkig veel materiaal en er was geld genoeg om van alles aan te schaffen.

De middagen gingen in deze school bijna helemaal op aan spelen in het speellokaal van de school. De kinderen (van 6 tot 18 jaar) waren daar dan allemaal aanwezig en zaten langs de kant op de bank. Soms werd er om de beurt met een bal naar een paar kegels gegooid, of mochten ze één voor één even sjoelen. En verder moesten ze wachten. De collega dames dronken thee en aten daar vooral veel bonbons en koekjes bij. Na een paar dagen kon ik dit niet meer aanzien. Ik vond dit verschrikkelijk voor mijn leerlingen. En ik hield ook niet van bonbons.

Ik bleef voortaan 's middags in de klas. Ik ging zingen met de leerlingen, voorlezen, tekenen, toneelspelen. Ook had ik spelkaarten gemaakt om letters en cijfers te oefenen, getalbegrip. Ik wilde dat de leerlingen actief bezig waren tot het einde van de dag.

Ik maakte een rooster voor de klas en gebruikte dit o.a. om de klok en de dagen van de week aan te leren. We maakten een winkel in de klas en ik leerde ze met geld te werken, te bedenken wat je allemaal nodig hebt en om de boodschappen te onthouden.

Ik verzamelde overal plaatjes die ik gebruikte om nieuwe woorden te leren en om over te laten vertellen. We gingen de woorden ook opschrijven in een woordenschrift.

Ik had eigenlijk nog nooit expliciet over woordenschat en mondeling taalgebruik gehoord. Maar ik deed het gewoon maar vanuit mijn gevoel, ik dacht dat het belangrijk was.

Als de leerlingen om 3 uur naar huis waren, verdwenen ook de collega's. Ik was dan, tot verbazing van de schoonmaker, altijd nog een paar uur bezig om mijn lessen en activiteiten voor te bereiden.

Ik voelde me een eenling op deze school. Ik wilde iets te bieden hebben. Juist deze kinderen hadden het mijns inziens zo nodig om te worden geactiveerd, te worden uitgedaagd, zich binnen hun mogelijkheden te ontwikkelen, hoe beperkt die soms ook waren. Ook hadden ze recht op plezier en sociale contacten, daar moesten WIJ als leerkrachten ze bij helpen, dát was mijn overtuiging.

Ik sprak daar regelmatig over met de collega's. Er veranderde niet veel. Na een paar maanden werd ik uitgenodigd bij de gemeentelijk inspectrice van

onderwijs, mevrouw Bos. Het hoofd van de school kwam niet meer terug. Er was dringend iemand nodig om zijn taak over te nemen. Zij vroeg mij voor deze functie. Ik zou daar erg geschikt voor zijn. Voorlopig waarnemend, dan kon ik de cursus Speciaal Onderwijs doen en daarna een vaste baan als hoofd. Als ik ja zou zeggen, was er verder geen sollicitatie meer nodig. Ik wilde er even over nadenken.

En dat deed ik.

Ik was verrast en vereerd door deze vraag, dat wel, maar..... ik hoofd van een school?

Ik was 21 jaar. Ik had net een half jaar mijn diploma en had een paar maanden gewerkt. En nu het werk van een schoolhoofd doen? Wat deed zo iemand eigenlijk? Wat moest je daarvoor allemaal kunnen? Wie zou mij daarbij helpen? Was het veel werk? Ik had geen idee. En waar moest ik eigenlijk beginnen op die school? Iedereen ging daar al jaren zijn eigen gang. En dan moest ik als groentje even gaan vertellen hoe het moest?

Nee, ik wilde eerst maar eens even lekker mijn vak gaan leren, gewoon voor de klas, lekker sommen uitleggen, mijn eigen creativiteit inzetten om er iets moois van te maken. Het liefst op een school met gelijkgezinde collega's.

Mijn besluit was genomen. Ik wilde deze baan niet. Na een paar weken werd ik gevraagd om te komen werken op een lagere school. Na een vluchtig gesprek kon ik

meteen beginnen. Het was een grote school met een jong team, iedereen werkte daar tot lang na schooltijd en er waren nooit bonbons bij de thee.

Sinterklaas

Het was een mooie traditie. Al vele jaren schreef ik de Sinterklaasmusical die dan door alle leerkrachten op de 5^e december werd opgevoerd. Ik had als directeur een drukke baan, dus pas op het laatste nippertje begon ik met de voorbereidingen van dit jaarlijks terugkerende spektakel.

Begin november ging ik een avondje zitten schrijven en dan rolde er vanzelf wel een verhaal uit mijn pen. Het moest altijd een beetje gek zijn, er moest veel gelachen worden en er zaten altijd zo'n 5 of 6 liedjes in het stuk. De teksten voor de liedjes nam ik ook nog voor mijn rekening. De muzikale begeleiding werd gedaan door collega René.

Veel tijd om te oefenen was er niet, we kwamen nooit meer dan 3 keer bij elkaar. En omdat het onderwijs vanaf de jaren tachtig was versnipperd in vele parttimebanen, was nooit iedereen aanwezig bij deze repetities.

In de eerste bijeenkomst spraken we het verhaal door en verdeelden we de rollen. Ik maakte hiervan dan een overzicht op papier. Ieder zorgde voor zijn eigen kleding en attributen. Er werden geen teksten of dialogen genoteerd, er was alleen de verhaallijn. De tweede bijeenkomst, dat was vaak een week voor Sinterklaas, werd het stuk doorgespeeld. We vroegen ons dan altijd af hoe dit ooit iets zou moeten worden.

De liedjes waren ook altijd op het allerlaatste nippertje klaar en werden, onder leiding van René, tijdens elke middagpauze in de personeelskamer geoefend met de aanwezige collega's.

Als we voor de derde keer gingen oefenen, speelden we het stuk helemaal door en liep het meestal nog 'voor geen meter'. Niemand kende de liedjes en het verhaal werd ter plekke nog veranderd. Maar we hadden er vertrouwen in, want zo ging het eigenlijk altijd.

We schilderden dan in 2 middagen met een groepje leerlingen en leerkrachten de decors en dan stond het theater klaar.

Het verhaal van dit jaar ging over een oplichter die Sinterklaas wilde zijn. Er waren prachtige rollen in het stuk, variërend van een heks, clowns, acrobaten, een stel hippies en twee politiemannen. En natuurlijk Sinterklaas met twee Pieten. De echte Sinterklaas en zijn Pieten werden al snel gevangen gezet door de gemene nep-Sinterklaas en omgetoverd in een stel kakelende kippen. Het was een ramp voor alle kinderen, de namaak-Sinterklaas hield alle pakjes voor zichzelf, hij was een echte slechterik! De echte Sinterklaas was spoorloos. Na allerlei bezoek van de meest vreemde figuren en na diepgaand onderzoek van de politie waren ze nog geen steek verder. De heks kwam uiteindelijk achter de waarheid. De boef werd

ontmaskerd en Sinterklaas en zijn Pieten werden teruggetoverd.

Wij speelden het stuk, zoals altijd, 's middags in de aula, voor alle leerlingen van de school. Dat waren er in die tijd ruim tweehonderd.

's Morgens werd Sinterklaas natuurlijk eerst door de hele school ontvangen in de aula, waarna het feest de rest van de ochtend in de klassen verder ging.

's Middags waren wij dan aan de beurt. We hadden een uurtje om ons te verkleden en te schminken en te zorgen dat alle attributen klaar lagen.

Ik speelde zelf dit jaar de rol van de echte Sinterklaas. Ik had me er zeer op verheugd om deze eervolle rol in mijn eigen verhaal te spelen.

Wij hadden op school één Sinterklaaspak. Rein, de voorzitter van onze oudercommissie, speelde

's morgens voor Sint en hij droeg het pak. Hij was, als altijd, een leuke Sinterklaas.

Nadat hij om 12 uur was vertrokken, ging hij zich snel verkleden en bracht het pak terug naar school.

Prachtig, dat pak, het zou me goed staan. O, ik had nog wel mijn hoge bergschoenen aan, nou ja dat moest kunnen.

De tijd begon te dringen. Geluid checken, licht in orde maken, spullen klaar leggen, nog snel een telefoontje en dan mijn Sinterklaaspak aan. Schminken en dan de baard en de pruik nog even schikken. Maar toen moest ik toch wel even slikken! Rein had de afgelopen